

## ບົດບາດຂອງຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ: ເສັ້ນທາງເດີນກ້າວສູ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

ໂດຍ: ທ່ານ ໂຕຊິຮິຊະ ໂຕໂຍດະ \*

ທີ່ປຶກສາວິຊາການ ຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ

### I. ພາກສະເໜີ

ຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ (ຈາກນີ້ໄປເອີ້ນຊື່ຫຍໍ້ວ່າ: ຄສຄ (FEM) ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ດ້ວຍຄວາມຫວັງອັນສູງສົ່ງ ເພື່ອກໍ່ສ້າງບັນດາບຸກຄະລາກອນຜູ້ມີຄວາມສາມາດ ຜູ້ເຊິ່ງສາມາດຍົກສູງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ບົດລາຍງານນີ້ປະກອບດ້ວຍສອງພາກໃຫຍ່; ພາກທີໜຶ່ງແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບສະພາບການໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆຂອງ ຄສຄ ແລະ ພາກທີສອງ ກ່ຽວຂ້ອງກັບຫົວຂໍ້ທີ່ວ່າດ້ວຍບົດບາດຂອງຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ.

ຂ້າພະເຈົ້າຖືວ່າມີໂຊກດີຫລາຍ ທີ່ໄດ້ມີໂອກາດສັງເກດຂະບວນການການພັດທະນາທັງໝົດຂອງ ຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ນັບຕັ້ງແຕ່ຂັ້ນເລີ່ມຕົ້ນຂອງການກໍ່ສ້າງ ທັງນີ້ກໍຍ້ອນວ່າແມ່ນ ການຂໍຮ້ອງ (ຫລື ແມ່ນຄໍາສັ່ງ) ຂອງສອງລັດຖະບານ. ຈົນເຖິງປັດຈຸບັນ, ນອກເໜືອຈາກລັດຖະບານທັງສອງແລ້ວ ຍັງມີຫລາຍໆ ຄົນ, ຫລາຍໆອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບັນດານັກອາສາສະໝັກ ໄດ້ປະກອບສ່ວນພັດທະນາຄະນະວິຊານີ້. ຖ້າຫາກປາສະຈາກບຸກຄົນ ແລະ ພາກສ່ວນເຫລົ່ານີ້ແລ້ວ, ພວກເຮົາບໍ່ອາດຈະບັນລຸໄດ້ ຄວາມສໍາເລັດໃນສະຖານະພາບປັດຈຸບັນຂອງ ຄສຄ ແລະ ກໍບໍ່ສາມາດຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມສໍາມະນາ ທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ຄືນີ້. ຍ້ອນຜົນສໍາເລັດດັ່ງກ່າວຄືແນວນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າ ຈຶ່ງໃຄ່ຂໍຍ້ອງຍໍຊົມເຊີຍຄວາມສາມາດອັນດີເລີດ ແລະ ການຊື່ນໍານໍາພາຂອງ ທ່ານຄະນະບໍດີ ຄໍາລືຊານວນສະຫວັນ ແລະ ພ້ອມດ້ວຍພາລະກິດອັນໜັກໜ່ວງຂອງບັນດາ ທ່ານຮອງຄະນະບໍດີ ແລະ ບັນດາຄູ-ອາຈານໃນຄະນະທັງໝົດ.

ເມື່ອຂ້າພະເຈົ້າ ໄດ້ຖືກສົ່ງມາປະຕິບັດງານໃນທີ່ນີ້ທໍາອິດ ໃນເດືອນ ມັງກອນ 1998, ມີພະນັກງານທັງໝົດ 07 ທ່ານ ຜູ້ເຊິ່ງຖືກແຕ່ງຕັ້ງຈາກ ຄະນະວິຊາອື່ນໆ ໄດ້ໃຫ້ການຕ້ອນຮັບຂ້າພະເຈົ້າ ດ້ວຍຄວາມອົບອຸ່ນຢູ່ຊັ້ນສອງຂອງອາຄານຄະນະວິຊາສຶກສາສາດ. ພວກເພິ່ນໄດ້ຖືກອະນຸຍາດໃຫ້ຊົມໃຊ້ສອງຫ້ອງ ແຕ່ບໍ່ມີສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກເຊັ່ນ ເຄື່ອງຈັກຄອມພິວເຕີ. ໃນທັນໃດນັ້ນ ພວກເຮົາໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບ ແນວຄິດພື້ນຖານ ແລະ ໂຄງປະກອບຂອງຄະນະວິຊາ ແລະ ພາຍຫລັງການປຶກສາຫາລືຫລາຍວັນ ຕໍ່ມາພວກເຮົາກໍໄດ້ເຮັດຮ່າງຫລັກສູດພື້ນຖານ ແລະ ບັນດາເນື້ອໃນຫຍໍ້ຂອງແຕ່ລະວິຊາ. ຂໍກ່າວຕາມຄວາມເປັນຈິງ, ໃນເວລານັ້ນຂ້າພະເຈົ້າຮູ້ສຶກກະວົນກະວາຍຫລາຍກ່ຽວກັບ ສະພາວະຄວາມເປັນຈິງຂອງຄະນະວິຊາໃໝ່ນີ້. ຫລາຍເດືອນຜ່ານໄປ, ຄະນະທີ່ປຶກສາຄົນ ຢູໂຣບ ສອງຄົນຈາກ ບໍລິສັດ ໂກປາ ໄດ້ມາຮອດ ເພື່ອສ້າງຕັ້ງລະບົບການສຶກສາ. ພວກເພິ່ນກໍເຫັນດີກັບຮ່າງຫລັກສູດຂອງ ພວກເຮົາໂດຍພື້ນຖານ ແລະ ດັດແກ້ຮ່າງຫລັກສູດດັ່ງກ່າວ ແຕ່ພຽງເລັກນ້ອຍ. ພວກເພິ່ນໄດ້ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມອັນໃຫຍ່ຫລວງ ເພື່ອສ້າງຕັ້ງລະບົບການສົດສອນ, ເຊິ່ງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໃນເດືອນ ພະຈິກ ປີ 1998.

\* ນັກຊ່ຽວຊານ ໂຈກາ ແລະ ສາດສະດາຈານເສດຖະສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລໂກເບ, ຍີ່ປຸ່ນ.

ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ໃນທັດສະນະຂອງຂ້າພະເຈົ້າ, ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາກ່ອນສົກປີ 2000 ນັ້ນເປັນປີທີ່ຫຍຸ້ງຍາກສັບສົນຫລາຍ ແລະ ອາດຈະເວົ້າໄດ້ວ່າ ເປັນໄລຍະເວລາໜ້າສົ່ວໜ້າຂວານທີ່ສຸດ. ມັນເປັນໄລຍະເວລາທີ່ມີພະນັກງານ-ອາຈານທີ່ສອນຢູ່ປະຈຳໜ້ອຍແທ້ໆ, ບໍ່ມີຫຍັງຮຽນ, ມີປຶ້ມຕໍ່າລາສິດສອນໜ້ອຍດຽວ ແລະ ບໍ່ມີທຶນຮອນງົບປະມານເພື່ອສືບຕໍ່ດໍາເນີນວຽກງານເປັນໄລຍະຍາວນານ.

ການສະໜັບສະໜູນເປັນທາງການຂອງ ຍີ່ປຸ່ນ ຄືການຮ່ວມມືໃນຮູບແບບໂຄງການວິຊາການ ພາຍຫລັງການກະກຽມສອງປີ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໃນ ເດືອນ ກັນຍາ ປີ 2000. ອາຄານຫລັງໃໝ່ກໍ່ໄດ້ສໍາເລັດການກໍ່ສ້າງ ເຊັ່ນດຽວກັນໃນປີ 2001. ໃນຂະນະເວລາດຽວກັນ, ຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງກໍ່ໄດ້ກາຍເປັນສະຖານທີ່ ທີ່ນິຍົມຊົມຊອບ ເພື່ອເປັນບ່ອນຮອງຮັບຕາມຄວາມຕ້ອງການສູງ ທັງນັກສຶກສາ ແລະ ອາຈານ. ພວກເຮົາສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ຫລຸດພື້ນຈາກສະພາບຫຍຸ້ງຍາກໜ້າສົ່ວໜ້າຂວານແລ້ວ ແລະ ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ກໍ່ຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໜ້ອຍໜຶ່ງ ແຕ່ກໍ່ໄດ້ກ້າວເດີນຖືກທາງໄປສູ່ການພັດທະນາຂອງ ຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ. ຄືດັ່ງທີ່ຮູ້ການປະກອບສ່ວນຂອງ ຄະນະວິຊາເຂົ້າໃນການພັດທະນາ ເສດຖະກິດສັງຄົມໃນ ສປປ ລາວ, ພວກເຮົາຍັງຢູ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ເພາະສະນັ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງເອີ້ນເສັ້ນທາງເດີນນີ້ຄື ທາງຊອບໜ້ອຍເສັ້ນໜຶ່ງ.

ກ່ອນອື່ນ, ຈາກທັດສະນະຂອງທີ່ປຶກສາ, ຂ້າພະເຈົ້າຈະລາຍງານສະພາບການປັດຈຸບັນຂອງ ຄສຄ ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນຄຸນລັກສະນະພິເສດຂອງມັນ. ປະການທີສອງ, ຂ້າພະເຈົ້າຈະພັນລະນາເຖິງ ສາມພາລະບົດບາດຕົ້ນຕໍຂອງ ຄສຄ ເພື່ອການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ປະການທີສາມ, ຂ້າພະເຈົ້າຈະພິຈາລະນາບາງບັນຫາ ທີ່ຍັງຄົງຄ້າງຢູ່ໃນ ຄສຄ. ສຸດທ້າຍ, ແມ່ນຕາມມາດ້ວຍຂໍ້ສະຫລຸບ.

II. ບາງຄຸນລັກສະນະຂອງ ຄສຄ:

ເພື່ອກໍາໜົດພາລະບົດບາດຂອງ ຄສຄ, ກ່ອນອື່ນພວກເຮົາຄວນພິຈາລະນາສະພາບການປັດຈຸບັນ ແລະ ບາງຄຸນລັກສະນະຈຸດພິເສດຂອງ ຄສຄ. ມີຫລາຍໆຄຸນລັກສະນະຈຸດພິເສດຂອງ ຄສຄ ແລະ ຂ້າພະເຈົ້າຈະກໍານົດລະອຽດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

(1). ຄວາມເປັນເອກະລັກສະເພາະຕົວໜຶ່ງດຽວ.

ບໍ່ມີຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ( ຫລື ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທຸລະກິດ ) ໃດໆ ເຊິ່ງໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງຕາມທາງການ ເພື່ອສະໜອງໃຫ້ໃບປະກາດສະນິຍະບັດ ປະລິນຍາຕີຍົກເວັ້ນ ຄສຄ. ການຄົງຕົວຢູ່ຂອງ ຄສຄ ແມ່ນຄວາມເປັນເອກະລັກໜຶ່ງດຽວ ບໍ່ພຽງແຕ່ໃນປັດຈຸບັນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຫາກຍັງແມ່ນເປັນຂີດໝາຍປະຫວັດສາດຂອງຊາດລາວ. ຄວາມຊັກຊ້າຫລ້າຫລັງຂອງການສຶກສາຂັ້ນສູງໃນ ປະເທດລາວ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນຖືກຝັງເລິກໃນນະໂຍບາຍການສຶກສາພາຍໂຕລະບອບລ່າເມືອງຂັ້ນຝະຮັ່ງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກະທັ້ງວ່າພາຍຫລັງປະເທດລາວໄດ້ຮັບເອກະລາດແລ້ວ, ການສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນການສຶກສາໃນຂະແໜງເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ລະດັບມະຫາວິທະຍາໄລບໍ່ໄດ້ຖືກປະຕິບັດຈົນມາເຖິງ ປີ 1995. ໃນປັດຈຸບັນນີ້, ມີໂຮງຮຽນວິທະຍາໄລ ເອກະຊົນຫລາຍແຫ່ງ ແລະ ຈໍານວນຂອງວິທະຍາໄລເຫລົ່ານີ້ ກໍ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ. ໃນອະນາຄົດ ລັກສະນະຈຸດພິເສດໜຶ່ງດຽວຂອງ ຄສຄ ຈະສູນຫາຍໄປ, ແຕ່ວ່າ ຂ້າພະເຈົ້າກໍ່ເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ຄສຄ ຈະສືບຕໍ່ເປັນຄະນະວິຊາໃນຂົງເຂດນໍາໜ້າໃນປະເທດລາວ.

(2) ຫລັກສູດ

ຄືດັ່ງໄດ້ຊີ້ແຈງກ່ອນແລ້ວ, ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຮ່ວມມືກັບຄະນະບໍດີ ແລະ ບັນດາຮອງຄະນະບໍດີ ເພື່ອອອກແບບ ສ້າງຫລັກສູດໃຫຍ່ ແລະ ຫລັກສູດຍ່ອຍ ຈາກຂັ້ນຕອນເລີ່ມແລກຂອງ ການພັດທະນາຫລັກສູດດັ່ງກ່າວ. ຫລັກສູດ ໃຫຍ່ຂອງ ຄສຄ ແມ່ນຖືກສະເໜີໃນພາກແນບທ້າຍທີ 4. ບັນດາຄະນະທີ່ປຶກສາ ໂກປາ, ຜູ້ເຊິ່ງໄດ້ມາເຮັດວຽກ ເປັນເວລາຫລາຍໆເດືອນ ພາຍຫລັງການອອກແບບຫລັກສູດ ທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນເດືອນມັງກອນປີ 1998, ກໍ່ໄດ້ເຫັນດີນຳຂັ້ນສຸດທ້າຍ ຕໍ່ຫລັກສູດດ້ວຍການປັບປຸງປ່ຽນແປງເນື້ອໃນເລັກນ້ອຍ.

ຍ້ອນວ່າມີການຂາດເຂີນອາຈານສອນ, ມີພຽງແຕ່ວິຊາຮຽນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ຖືວ່າ ເປັນວິຊາບັງຄັບສຳລັບບັນດາ ນັກສຶກສາເພື່ອໃຫ້ສຳເລັດບັນດາໜ່ວຍກິດທີ່ຕ້ອງການ.

ກ.) ມາດຖານໂລກ: ພວກນັກສຶກສາໄດ້ຖືກຕອບສະໜອງ ດ້ວຍບັນດາພື້ນຖານວິຊາຮຽນ ເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ໃນລະດັບມາດຖານໂລກ. ນັກສຶກສາທັງໝົດຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສຶກສາຮ່ຳຮຽນເນື້ອໃນພື້ນຖານ ທັງ ສອງວິຊາຄື ເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຮຽນວິຊາຄິດໄລ່ຕ່າງໆເຊັ່ນ ວິຊາຄະນິດສາດ ແລະ ວິຊາສະຖິ ຕິ. ໃນໄລຍະສອງປີສຸດທ້າຍ, ນັກສຶກສາທັງຫລາຍຮຽນວິຊາຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ແບ່ງແຍກເປັນແຕ່ລະພາກວິຊາແລ້ວ.

ຂ.) ການແຍກຕົວອອກຈາກເສດຖະສາດການເມືອງ: ເມື່ອຂ້າພະເຈົ້າມາທີ່ນີ້ ເປັນເທື່ອທຳອິດ, ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ກະ ກຽມສ້າງຕັ້ງຫລັກການເສດຖະສາດອອກເປັນ ສອງ ຮູບແບບ, ຮູບແບບທີ່ໜຶ່ງແມ່ນ ເສດຖະສາດສະໄໝໃໝ່ ອັນທີ່ ສອງແມ່ນ ເສດຖະສາດລັດທິມາກຊິສ, ກໍ່ຄ້າຍຄືກັນກັບມະຫາວິທະຍາໄລຫລາຍໆແຫ່ງ ທີ່ຍັງຄົງຕອບສະໜອງ ການສິດສອນຢູ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນໄດ້ຖືກຕັດສິນກ່ອນແລ້ວວ່າ ວິຊາເສດຖະສາດການເມືອງລັດທິມາກຊິສ ແມ່ນຖືກແບ່ງແຍກ ແລະສິດສອນ ທີ່ຄະນະວິຊາສັງຄົມສາດ. ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ຫລັກສູດໄດ້ຖືກເລັ່ງໃສ່ຢ່າງຈະ ແຈ້ງໄປສູ່ເສດຖະສາດທ່າອ່ຽງການຕະຫລາດ.

ຄ.) ສະຖານະການຂອບເຂດ ຂອງ ເສດຖະກິດປະເທດລາວ: ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຍັງຄົງດ້ອຍພັດ ທະນາທີ່ສຸດ ແລະ ຢູ່ໃນຂະບວນການໄລຍະຂ້າມຜ່ານຈາກ ເສດຖະກິດທີ່ມີການວາງແຜນສູ່ເສດຖະກິດທ່າອ່ຽງ ການຕະຫລາດເຊັ່ນດຽວກັນ. ທັງສອງທັດສະນະເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກດຳເນີນງານໃນບັນດາວິຊາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ປະຫວັດ ສາດເສດຖະກິດລາວ, ບັນດາເສດຖະກິດອາຊີ, ເສດຖະກິດປຽບທຽບ, ການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ແລະ ອີກສອງ ວິຊາຂອງແຕ່ລະວິຊາຄື ເສດຖະສາດການພັດທະນາ ແລະ ເສດຖະສາດກະສິກຳ. ເມື່ອພິຈາລະນາ ເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງບັນຫາປະຊາກອນ, ປັດຈຸບັນພວກເຮົາກຳລັງກະກຽມ ເພື່ອເປີດຮຽນວິຊາເສດຖະສາດປະ ຊາກອນ.

ງ.) ບົດຮຽນປະສົບການຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ: ເພື່ອຮຽນຮູ້ບາງນະໂຍບາຍເສດຖະກິດ ທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດຂອງປະ ເທດຍີ່ປຸ່ນ, ນະໂຍບາຍອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ບໍລິສັດຂະໜາດກາງ ແລະ ຂະໜາດນ້ອຍໄດ້ ຖືກອະທິບາຍລຸ່ມນີ້.

(3) ພະນັກງານຄູ-ອາຈານ

ເມື່ອຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ມາຮອດທີ່ນີ້ເປັນຄັ້ງທຳອິດ, ມີພຽງແຕ່ພະນັກງານຄູ-ອາຈານ 07 ທ່ານເທົ່ານັ້ນ. ໃນປັດຈຸ ບັນ, ມີຄູ-ອາຈານ 52 ທ່ານ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພາກວິຊານີ້ແມ່ນເກີນກວ່າສົມມຸດຕິຖານຄວາມຄາດຫວັງ ຂອງຂ້າພະເຈົ້າ.

ກ). ອາຍຸ: ສະເລ່ຍອາຍຸຂອງພະນັກງານຄູ-ອາຈານ ແມ່ນ 30.5 ປີ, ເຊິ່ງຖືວ່າຍັງໜຸ່ມຫລາຍ.

ຂ). ລະດັບຂັ້ນປະລິນຍາ: 01 ທ່ານ ໄດ້ປະລິນຍາເອກ, 17 ທ່ານ ໄດ້ປະລິນຍາໂທ, ແລະ 34 ທ່ານ ໄດ້ປະລິນຍາຕີ. ອັນນີ້ກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ການຍົກລະດັບຄຸນນະພາບການສຶກສາຂອງ ພະນັກງານຄູ-ອາຈານ ແມ່ນຈຳເປັນ.

ຄ). ບັນດາບົດຮຽນປະສົບການຕ່າງປະເທດ: ບັນດາອາຈານໃນຄະນະວິຊາຫລາຍທ່ານ ໄດ້ມີປະສົບການສຶກສາຮ່ຳຮຽນຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນຄູ-ອາຈານໄດ້ມີປະສົບການການສຶກສາໄລຍະຍາວ ທີ່ປະເທດໄທ. ບັນດາອາຈານຜູ້ອື່ນໆກໍ່ໄດ້ສຳເລັດການສຶກສາ ທີ່ປະເທດຕ່າງໆຄືຈາກປະເທດຝະລັ່ງ, ຣັດເຊຍ, ເຢຍລະມັນ, ຫວຽດນາມ, ຈີນ ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ. ໃນປັດຈຸບັນ, ມີ 10 ຄົນ ກຳລັງສຶກສາທີ່ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, 06 ຄົນທີ່ປະເທດໄທ, 02 ຄົນທີ່ປະເທດຟິລິບິນ ແລະ 1 ຄົນກຳລັງສຶກສາທີ່ປະເທດແບນຊິກ.

ງ). ພື້ນຖານເບື້ອງໜ້າວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ: 12 ທ່ານ ມີພື້ນຖານທາງດ້ານວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ ເຊິ່ງຈົບການສຶກສາຂັ້ນປະລິນຍາຕີ. ອັດຕາສ່ວນນີ້ກໍ່ຖືວ່າສູງໂດຍແທ້ ຖ້າທຽບກັບປະເທດອື່ນໆ.

ຈ). ເພດ: ມີ ເພດຊາຍ 28 ທ່ານ ແລະ ເພດຍິງ 24 ທ່ານ. ອັດຕາສ່ວນຄູ-ອາຈານເພດຍິງແມ່ນສູງສົມຄວນ.

(4). ນັກສຶກສາ.

ກ). ການລົງທະບຽນຮຽນ: ກະລຸນາເບິ່ງຂໍ້ມູນສະຖິຕິໃນພາກແບບທ້າຍ. ໃນກໍລະນີລະບົບພິເສດ, ມີນັກສຶກສາປີທີໜຶ່ງ ປະມານ 500 ຄົນ, ນັກສຶກສາປີທີສອງ 194 ຄົນ ແລະ ນັກສຶກສາປີທີສາມ 327 ຄົນ.

ຂ). ການມີວຽກເຮັດງານທຳ: ອີງຕາມຂໍ້ມູນບົດບັນທຶກໃນ ສອງ ເດືອນພາຍຫລັງຈົບການສຶກສາເມື່ອປີກາຍນີ້ (ສຳລັບພວກຈົບການສຶກສາຮຸ່ນທຳອິດ), ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ ພວກທີ່ຈົບການສຶກສາ ໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ ໃນເວລານັ້ນ. ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນລະຫວ່າງ ສອງ ພາກວິຊາ: ກຸ່ມໃຫຍ່ທີ່ຮຽນຈົບຈາກພາກວິຊາ ເສດຖະສາດ ໄດ້ເຂົ້າເຮັດວຽກທີ່ກະຊວງຕ່າງໆ ແລະ ທະນາຄານກາງ, ໃນຂະນະທີ່ກຸ່ມຈຳນວນຫລວງຫລາຍທີ່ຮຽນຈົບຈາກພາກວິຊາ ການຄຸ້ມຄອງ ນັ້ນໄດ້ເຮັດວຽກງານກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ຍ້ອນວ່າມີພຽງກຸ່ມໜ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນໄປສຶກສາຕໍ່ທີ່ຕ່າງປະເທດ ແລະ ກຸ່ມທີ່ຂອກວຽກຊັກຊ້າ, ຜົນຂອງການມີວຽກເຮັດງານທຳໃນປັດຈຸບັນອາດຈະຖືໄດ້ວ່າບໍ່ຕ່ຳເກີນໄປ ພາຍຫລັງການສຳເລັດການສຶກສາໜຶ່ງປີ (ໜ້າເສຍດາຍ, ບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍໃນປັດຈຸບັນ).

(5). ໂຄງການການຮ່ວມມື.

ໃນລະຫວ່າງປີ 1998-2000, ມີຫລາຍໆຄະນະນັກຊ່ຽວຊານວິຊາການຈາກປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ລວມທັງໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ແລະ ບັນດາທີມງານນັກຄົ້ນຄວ້າສຶກສາວິໄຈຫລາຍຄະນະ. ສຳລັບຊ່ວງໄລຍະເວລາແຕ່ ປີ 1998-2001 ນັ້ນ, ຄະນະຊ່ຽວຊານວິຊາການ ຝະລັ່ງ ແລະ ເຢຍລະມັນ ບໍລິສັດທີ່ ປຶກສາໂກປາ ໄດ້ຮ່ວມມືເຮັດວຽກກັບຄະນະຊ່ຽວຊານວິຊາການ ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ໄດ້ສ້າງລະບົບການສິດສອນພື້ນຖານ. ນັບຕັ້ງແຕ່ເດືອນກັນຍາປີ 2000, ໂຄງການແບບສະເພາະ ໃນການຮ່ວມມືທາງວິຊາການ ຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນປະຕິບັດງານ. ຈົນມາເຖິງປັດຈຸບັນ, ພາຍໃຕ້ໂຄງການນີ້, ໄດ້ຈັດສົ່ງບັນດາຄະນະຊ່ຽວຊານ ວິຊາການມາຮ່ວມປະຕິບັດງານ ທີ່ມີນັກຊ່ຽວຊານໄລຍະຍາວ 03 ທ່ານ ແລະ ນັກຊ່ຽວຊານໄລຍະສັ້ນ 11 ທ່ານ ຈາກປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ຜູ້ບັນຍາຍໄລຍະສັ້ນ 02 ທ່ານຈາກປະເທດໄທ ແລະ ຜູ້ບັນຍາຍໄລຍະສັ້ນ 01 ທ່ານຈາກປະເທດຫວຽດນາມ.

ອີກປະການໜຶ່ງ, ເພື່ອເປັນການຍົກລະດັບຄຸນນະພາບການສຶກສາ, ຄູ-ອາຈານ 09 ທ່ານ ໄດ້ຖືກສົ່ງໄປປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ແລະ 02 ທ່ານໄດ້ຖືກສົ່ງໄປປະເທດ ຟິລິບິນ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າສຶກສາຕໍ່ໃນລະດັບປະລິນຍາຂັ້ນສູງ. ຕົກອາຄານຮຽນໄດ້ຖືກມອບ-ຮັບອັນເປັນການຊ່ວຍເຫລືອລ້າຈາກລັດຖະບານປະເທດຍີ່ປຸ່ນ.

ໂຄງການງານສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາວິໄຈ ໜຶ່ງໂຄງການ ດ້ວຍເງິນທຶນຂອງປະເທດ ແບນຊິກ ໄດ້ຖືກປະຕິບັດດໍາເນີນ ງານນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1999 ເປັນຕົ້ນມາ.

(6). ບັນດາຄວາມພະຍາຍາມເພິ່ງຕົນເອງ ແລະ ກຸ້ມຕົນເອງ:

ເນື່ອງຈາກງົບປະມານຈາກ ລັດຖະບານແຕ່ລະປີມີຢູ່ຈໍາກັດຫລາຍແທ້ໆ, ສະນັ້ນບາງກິດຈະກຳ ເພື່ອພະຍາ ຍາມເພິ່ງຕົນເອງກຸ້ມຕົນເອງແມ່ນຈໍາເປັນ. ໂດຍການສ້າງຕັ້ງລະບົບພິເສດ, ຄະນະວິຊານີ້ເອງກໍາລັງດໍາເນີນໂຄງ ການການສິດສອນລະບົບປະລິນຍາຕີລະບົບ 5 ປີ. ຄະນະວິຊາ ຄສຄ ຈຶ່ງສາມາດໃຊ້ຈ່າຍເງິນບາງສ່ວນຂອງຄ່າ ຮຽນເພື່ອເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປະຕິບັດງານອື່ນໆ.

III. ຜົນກະທົບຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ:

(1). ການນໍາໃຊ້ບັນດາຄວາມອາດສາມາດລັກສະນະສະເພາະຕົວ

ນັບຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ, ຄສຄ ໄດ້ຖືກຊີ້ນໍາເພື່ອທ້າງທາກະກຽມສຶກສາອົບຮົບນັກສຶກສາໃຫ້ມີທ່າອ່ຽງຊອກວຽກ ເຮັດງານທຳໂດຍກົງ, ໝາຍຄວາມວ່າ, ຕອບສະໜອງໃຫ້ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດສະເພາະເຈາະຈົງໃນຂະແໜງວິ ຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ. ພາຍຫລັງທີ່ສໍາເລັດການສຶກສາຮ່າຮຽນ ໂດຍຜ່ານຫລັກສູດໃຫຍ່ທີ່ກ່າວມາ ຂ້າງເທິງນັ້ນຢ່າງລະອຽດ, ບັນດາຜູ້ສໍາເລັດການສຶກສາຈາກ ຄສຄ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ກໍ່ມີພື້ນຖານ ແລະ ຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດແໜ້ນໜາດີສົມຄວນ ໃນຂົງເຂດວຽກງານນີ້. ແນ່ນອນແລ້ວ, ອັນທີ່ກ່າວມານີ້ ກໍ່ຖືວ່າແມ່ນສິ່ງທີ່ ພວກນັກສຶກສາເອງ, ພໍ່ແມ່ເຂົາເຈົ້າເອງ ແລະ ລັດຖະບານມີຄວາມຕ້ອງການ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກໍ່ຄວນຮັບຮູ້ວ່າ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດສະເພາະນີ້ ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ຈະມີຄວາມສາມາດທີ່ເກັ່ງເທົ່າທຽມກັບບັນດາມະຫາວິທະ ຍາໄລໃນປະເທດຢູໂຣບ ຫລືເກັ່ງຮອບດ້ານຄືບັນດາ ມະຫາວິທະຍາໄລອາເມຣິກາ. ເມື່ອຫວນຄືນເຖິງເບື້ອງຫລັງ ປະຫວັດສາດຂອງປະເທດ ຄືໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນແລ້ວ, ກໍ່ຄວນໄດ້ຖືກເປີດເຜີຍ ແລະ ຍັງຄົງມີຄວາມຕ້ອງການ ອັນເປັນທ່າແຮງບໍ່ມີຂັ້ນ ສໍາລັບປະລິນຍາຕີໃນຂະແໜງເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ. ຖ້າວ່າພວກນັກສຶກ ສາທີ່ຮຽນຈົບທັງຫລາຍຈາກ ຄສຄ ໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳທຸກຄົນແລ້ວ ພວກເຂົາຈະປະກອບສ່ວນກໍາລັງແຮງຊັບ ພະຍາກອນມະນຸດເຕັມຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ ບັນດາໜາກຜົນທັງສອງຂະແໜງການ ຄື ພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ໃນ ສປປ ລາວ.

ເວົ້າລວມແລ້ວ, ຜູ້ສໍາເລັດການສຶກສາເຫລົ່ານີ້ໄດ້ສ້າງ ແລະ ມີຊື່ສຽງອັນສູງສົ່ງ ໃນຫລາຍໆສະຖານທີ່ໃນໜ້າ ວຽກງານງານມາແລ້ວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບາງຄັ້ງຄາວ, ຂ້າພະເຈົ້າກໍ່ໄດ້ຍິນ ແລະ ຮັບຊາບຈາກພະນັກງານ ຂັ້ນນໍາຂອງ ລັດຖະບານບາງທ່ານວ່າ ຜູ້ທີ່ສໍາເລັດການສຶກສາຈາກ ຄສຄ ນີ້ຍັງຂາດເຂີນຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ອັນເລິກເຊິ່ງໃນບາງວິຊາສະເພາະ, ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ວິຊາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ “ ການຕີລາຄາປະເມີນຜົນຕົວເລກສະຖິຕິ ໂຄງການ ”. ພວກເຮົາກໍ່ທໍາການສິດສອນພື້ນຖານວິຊາສະຖິຕິ ແລະ ວິຊາການວາງແຜນ ແລະ ການປະເມີນຜົນ, ແຕ່ວ່າ ການນໍາໃຊ້ເນື້ອໃນວິຊາສະເພາະຕ່າງໆນີ້ ຄວນຖືກປະຕິບັດໃນການຝຶກອົບຮົມ ຢູ່ໜ້າວຽກງານຕົວຈິງ. ພວກເຮົາຍອມຮັບວ່າ ຫລັກສູດປະລິນຍາຕີຂອງ ພວກເຮົານີ້ ຍັງຄົງມີຂອບເຂດຈໍາກັດ ຄວາມເລິກເຊິ່ງຂອງວິຊາ ການສະເພາະຢ່າງຫລືກເວັ້ນບໍ່ໄດ້. ເພາະສະນັ້ນ, ບັນດາເນື້ອໃນວິຊາການທັງຫລາຍ ຄວນຈະຖືກດັດປັບໃຫ້ມີລັກ ສະນະຈໍາເພາະເຈາະຈົງ ອັນຊຽງວຽນພິເສດ ແຕ່ວ່າບໍ່ຫລາຍກໍ່ໜ້ອຍຄວນຖືກເລືອກເຟັ້ນ ໃຫ້ໃຊ້ການໄດ້ຢ່າງ ເໝາະເຈາະກັບເສດຖະກິດ ແລະ ທຸລະກິດຕົວຈິງໃນ ສປປ ລາວ.



(2). ຜົນກະທົບອັນນອກເໜືອການສຶກສາສະເພາະເຈາະຈົງ

ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ກັນຢ່າງກ້ວາງຂວາງແລ້ວວ່າ ມະຫາວິທະຍາໄລທັງຫລາຍນັ້ນແມ່ນ ການເຮັດໜ້າທີ່ຫລາຍຢ່າງ ເກີນກ່ວາຕອບສະໜອງ ບັນດາຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ທາງດ້ານວິຊາການສະເພາະຕ່າງໆ ໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ສຳເລັດການສຶກສາ. ອັນນີ້ກໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງແລ້ວ ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນ ບັນດາມະຫາວິທະຍາໄລ ທີ່ມີຊື່ສຽງດີ ຫລືຢູ່ລະດັບສູດຍອດໃນປະເທດ. ນັກສຶກສາທັງຫລາຍສາມາດຮຽນຮູ້ ແລະ ຝຶກຝົນຕົນເອງໂດຍຜ່ານກິດຈະກຳຕ່າງໆນອກຫ້ອງຮຽນ ຫລື ໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ອັນກ້ວາງຂວາງ ນຳພວກເພື່ອນສະຫາຍ ຫລື ບໍ່ມີຕຳລາຮຽນຕ່າງໆ. ນີ້ກໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງປະຫວັດສາດ ທີ່ວ່າບັນດາມະຫາວິທະຍາໄລ ທີ່ນຳໜ້າໃນຫລາຍໆປະເທດລວມມີ ມະຫາວິທະຍາໄລອອກສະຜອດ, ເຄມບະຣິຈ, ກະຮັງເອໂກລ ໃນເມືອງປາຣີ, ມະຫາວິທະຍາໄລໂຕກຽວ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດສິງກະໂປ ໄດ້ສ້າງຜູ້ນຳຫລາຍໆທ່ານ ແລະ ບັນດານັກວິຊາການລະດັບຫົວຈັກຫລັກແຫລ່ງໃຫ້ແກ່ປະເທດເຂົາເຈົ້າເອງ. ໃນບັນດາປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ, ສັງຄົມ ແລະ ປະຊາຊົນທັງຫລາຍກໍ່ມີທ່າອ່ຽງ ບໍ່ເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ບັນດາບຸກຄົນລະດັບຫົວກະທິເຫລົ່ານີ້. ແຕ່ວ່າ, ມັນກໍ່ເປັນຄວາມຈິງເໝືອນກັນທີ່ວ່າ ຫລາຍໆຄົນໃນລະດັບຫົວກະທິເຫລົ່ານີ້ຜູ້ເຊິ່ງສຳເລັດການສຶກສາຈາກບັນດາ ມະຫາວິທະຍາໄລລະດັບນຳໜ້າເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ເປັນຜູ້ນຳຂອງປະເທດເຫລົ່ານີ້ຢ່າງແທ້ຈິງ. ໃນປະເທດລາວ, ໃຜຮຸ່ນເຮັນດີວ່າ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ ເປັນມະຫາວິທະຍາໄລທີ່ນຳໜ້າ ແລະ ຄສຄ ກໍ່ແມ່ນຄະນະວິຊາ ທີ່ນຳໜ້າໃນບັນດາດ້ານລະບຽບວິໄນທາງວິຊາການ ເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງເຊັ່ນດຽວກັນ.

ແນ່ນອນແລ້ວ, ຄວາມເປັນຍອດຫົວກະທິຫລາຍເກີນໄປນັ້ນ ໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນດາຂໍ້ຂັດແຍ່ງເຊິ່ງຂັດກັບຄວາມຮູ້ສຶກລວມວ່າດ້ວຍ ສິດສະເໝີພາບຂອງ ທຸກໆຄົນໃນສັງຄົມຍຸກໃໝ່. ຖ້າສົມທຽບກັບ ນັກສຶກສາຕ່າງປະເທດທັງຫລາຍແລ້ວ (ນັບທັງພວກນັກສຶກສາໃນປະເທດຕາເວັນຕົກ ແລະ ອາຊີ), ນັກສຶກສາ ມຊ ຂອງລາວໂດຍສ່ວນລວມແລ້ວມີມາລະຍາດ ແລະ ລະບຽບວິໄນດີ. ຖ້າວ່າມີຄວາມຖືກຕ້ອງປອງປອງກົມກຽວກັນລະຫວ່າງ ຄວາມເກັ່ງໃນຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມມີລະບຽບວິໄນດີ ຫາກຖືກຮັກສາໄວ້ເປັນມູນເຊື້ອແລ້ວ, ຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ບັນດາຜູ້ສຳເລັດການສຶກສາຈາກ ຄສຄ ສາມາດເປັນຜູ້ນຳສັງກັດ ຢູ່ໃນຫລາຍໆໜ້າທີ່ວຽກງານ.

ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍກ່າວຕື່ມອີກວ່າ ຂະແໜງວິທະຍາສາດດ້ານ ເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງເຫລົ່ານີ້, ໃນທຳມະຊາດແລ້ວ, ກໍ່ມີການນຳໃຊ້ແບບບໍ່ແຂງກະດ້າງ ໃນຫລາຍຂະແໜງໜ້າທີ່ການງານ ອັນກ້ວາງຂວາງບໍ່ພຽງແຕ່ຢູ່ໃນພາກລັດ ແລະ ບັນດາບໍລິສັດທຸລະກິດ, ສະຖາບັນການສຶກສາຕ່າງໆ ແລະ ແມ່ນກະທັ້ງການນຳໃຊ້ໄດ້ໃນຫົວໜ່ວຍຄອບຄົວ. ພວກເຮົາຮຽນຮູ້ການຊົມໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ ອັນຈຳກັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຢ່າງມີຍຸດທະສາດ ເພື່ອສຳເລັດບັນດາເປົ້າໝາຍຂອງພວກເຮົາ. ພວກເຮົາຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຄຳນິຍົມ ດ້ວຍມຸມມອງ ແລະ ທິດທາງແຕກຕ່າງກັນ, ຕົວຢ່າງກໍ່ຄື ຜົນກຳໄລ ກັບການຂາດຫິນ ຫລື ການບໍລິໂພກໃນປັດຈຸບັນ ກັບການປະຢັດ (ການບໍລິໂພກໃນອະນາຄົດ). ບັນດາແບບວິທີຂອງການຄົ້ນຄິດແບບຫລາຍທິດທາງ ແລະ ບໍ່ແຂງກະດ້າງນີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ສຳເລັດການສຶກສາທັງຫລາຍຈາກ ຄສຄ ກາຍເປັນຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ເຊິ່ງພຽງພ້ອມໄປດ້ວຍຄວາມສາມາດ ດັດປັບຢ່າງເຂັ້ມ ນອກເໜືອຈາກການສຶກສາ ສະເພາະເຈາະຈົງໃດໜຶ່ງ.

(3). ການບໍລິການຮັບໃຊ້ການພັດທະນາສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ສັງຄົມ.

ຂໍ້ສົມມຸດຕິຖານຂອງທິດສະດີ ວ່າດ້ວຍຊັບພະຍາກອນມະນຸດທີ່ກ່າວວ່າ ຖ້າພວກເຮົາລົງທຶນໃສ່ ການສຶກສາຫລາຍກ່ວາ (ສູງກ່ວາ), ພວກເຮົາຈະໄດ້ລາຍຮັບຫລາຍກວ່າຕໍ່ມາດຖານຕະຫລອດຊີວິດ. ໃນກໍລະນີຂອງປະເທດລາວ, ການໄປສຶກສາທີ່ ມຊ ລາວ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ໂອກາດຊົງເອົາທຶນອັນໃຫຍ່ຫລວງທີ່ໄດ້

ເກີດມາ, ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຮ່ຳຮຽນ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າໃນປະເທດລາວປັດຈຸບັນນີ້ ໂອກາດທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຮຽນນັ້ນກໍ່ບໍ່ສູງປານໃດ ເມື່ອປຽບທຽບກັບລາຍໄດ້ທີ່ຈະຕ້ອງຮັບຕະຫລອດຊີວິດ. ຖ້າຫາກວ່າ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດໃນການສອບເສັງເຂົ້າຮຽນລະບົບທໍາມະດາ, ພວກນັກສຶກສາເຫລົ່ານັ້ນກໍ່ຍັງຕ້ອງການເຂົ້າຮຽນ ໃນລະບົບພິເສດ, ເຖິງຈະຈ່າຍຄ່າຮຽນກໍ່ຕາມ. ຫລັກຖານນີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໂອກາດໃນການຮັບທຶນອາດຈະ ບໍ່ສູງ (ຫລື ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ກໍ່ຖືກເຊື່ອວ່າແນວນັ້ນ).

ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງແທ້ໆສໍາລັບ ຜູ້ສໍາເລັດການສຶກສາຈາກ ຄສຄ ທີ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດໃນການພັດທະນາ ຕົນເອງ ແລະ ມີລາຍຮັບສູງໂດຍຜ່ານການສຶກສາທີ່ສາມະຫາວິທະຍາໄລ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ພວກເຂົາເຫລົ່ານີ້ມີໂອ ກາດທີ່ຈະກາຍເປັນຜູ້ນໍາທັງຫລາຍຢູ່ໃນຫລາຍໆລະດັບ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ຢູ່ໃນພາກລັດ, ຂະແໜງການທຸລະກິດ ອື່ນໆ, ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ແຫ່ງອື່ນໆ ຄືດັ່ງພວກເຮົາໄດ້ພັນລະນາໄປແລ້ວໃນພາກທີ 2 ຂ້າງ ເທິງນັ້ນ. ພວກເຂົາເຫລົ່ານີ້ມີໂອກາດ ເພື່ອສ້າງອິດທິພົນຕໍ່ກຸ່ມຄົນອື່ນໆ ຫລາຍກວ່າພວກນັກສຶກສາ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮຽນ ຈົບມະຫາວິທະຍາໄລ. ອັນນີ້ກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ບັນດາຜູ້ສໍາເລັດການສຶກສາຈາກ ຄສຄ (ຫລື ມຊ ໂດຍທົ່ວໆໄປ) ສາມາດປະສົບຜົນສໍາເລັດບໍ່ພຽງແຕ່ການພັດທະນາຕົນເອງເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍ່ຍັງໝາຍເຖິງ ຄວາມສໍາເລັດຂອງການ ພັດທະນາສັງຄົມອີກດ້ວຍ ໂດຍການສ້າງອິດທິພົນຕໍ່ກຸ່ມຄົນອື່ນໆ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ສັງຄົມ.

ຄູ-ອາຈານທີ່ສັງກັດໃນ ຄສຄ ບາງທ່ານກໍ່ຍັງໄດ້ອອກໄປສິດສອນຂ້າງນອກ ທີ່ວິທະຍາໄລເອກະຊົນນອກ ເໜືອຈາກສູນລາວ-ຍີ່ປຸ່ນ. ຖ້າວ່າການສິດສອນພາຍນອກ ອາຈານທ່ານໃດກໍ່ຕາມ ຫາກຢູ່ໃນຂອບເຂດຂໍ້ກຳນົດ ກົດລະບຽບຂອງຄະນະວິຊາແລ້ວ, ກິດຈະກຳການສິດສອນເຫລົ່ານີ້ກໍ່ແມ່ນ ການບໍລິການຮັບໃຊ້ໃຫ້ແກ່ການພັດທະ ນາທັງສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ສັງຄົມ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າໃນອະນາຄົດ, ບັນດາອາຈານເຫລົ່ານີ້ຈະໄດ້ ຮັບໃຊ້ທັງພາກລັດຖະບານ ແລະ ສັງຄົມຫລາຍກວ່າເກົ່າໂດຍຜ່ານບັນດາກິດຈະກຳການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແລະ ການ ໃຫ້ການປຶກສາທາງດ້ານວິຊາການ.

IV. ທາງເວັ້ນເພື່ອອອກຈາກທາງຊອຍນ້ອຍຢູ່ຂ້າງໜ້າຂອງ ຄສຄ.

ຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ຄສຄ ໄດ້ຫລຸດພົ້ນອອກຈາກທາງຮ່ອມນ້ອຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາໜ້າສິ້ວ-ໜ້າຂວານ ແລ້ວ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄະນະວິຊານີ້ ກໍ່ຍັງຕ້ອງກ້າວເດີນຕາມທາງຊອຍນ້ອຍຢູ່ ເພາະວ່າຍັງມີບາງບັນຫາຄົງຄ້າງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ການຍົກລະດັບຫລັກສູດ: ເພື່ອສ້າງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງ ການ, ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງ ຍົກລະດັບຫລັກສູດເທື່ອລະກ້າວ. ແຕ່ວ່າອັນນີ້ກໍ່ບໍ່ແມ່ນ ບັນຫາໃຫຍ່ປານ ໃດ.
2. ການສຶກສາວິໄຈສືບຄົ້ນຕິດຕາມຜູ້ຮຽນຈົບແລ້ວ ເພື່ອປັບປຸງການຮັບນັກສຶກສາໃໝ່: ເພື່ອເປັນການປັບ ປຸງສະຖານະການ ການມີວຽກເຮັດງານທຳເປັນຂັ້ນທຳອິດ, ຄະນະວິຊາ ຄວນເລີ່ມດຳເນີນການສຶກສາວິ ໄຈສືບຄົ້ນຕິດຕາມບັນດາຜູ້ສໍາເລັດການສຶກສາ ແລະ ສ້າງຕັ້ງລະບົບການຮັບເອົາຄົນເຂົ້າເຮັດວຽກງານ. ຖ້າວ່າຄົນຜູ້ໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ມີຄຸນນະວຸດທິການສຶກສາ ບໍ່ສາມາດຊອກວຽກເຮັດງານທຳ ໄດ້, ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນການສູນເສຍບຸກຄົນເອກະຊົນ ແຕ່ກໍ່ຍັງເປັນສິ່ງທີ່ເສດເຫຼືອຂອງສັງຄົມອັນໃຫຍ່ ຫຼວງ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ການສະເໜີແນະຢ່າງເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ສ້າງຕັ້ງລະບົບການໃຫ້ວຽກເຮັດງານທຳອັນຍຸຕິ

ທ່າຂອງ ບັນດາພະນັກງານລັດຖະບານ ໂດຍຜ່ານການສອບເສັງເຂົ້າສັງກັດລັດປະຈຳປີ ຄືຫລາຍໆປະເທດປະຕິບັດ.

3. ການຍົກລະດັບບັນດາອາຈານ: ອັນນີ້ກໍ່ຍັງຄົງເປັນບັນຫາໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ແລະ ບັນດາມາດຕະການຕ່າງໆ ຄວນຖືກປະຕິບັດຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ສໍາລັບ 5 ປີຈະມາເຖິງນີ້.
4. ການສ້າງຕັ້ງໂຄງການ ສິດສອນ ປະລິນຍາໂທ: ການສໍາເລັດ ປະລິນຍາໂທ ລະບົບໜຶ່ງ ໃນປະເທດ ລາວ ແລະ ຕໍ່ມາແມ່ນການສຶກສາຕໍ່ເອົາປະລິນຍາເອກ ທີ່ຕ່າງປະເທດຄວນຖືກພິຈາລະນາຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ.
5. ການປັບປຸງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຄະນະວິຊາ: ຄຸນນະພາບຂອງພະນັກງານບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຂອງ ຄສຄ ແມ່ນຍັງສູງຢູ່ ແຕ່ວ່າພວກເຮົາຍັງຕ້ອງການລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ປະສິດທິພາບ. ອີກປະການໜຶ່ງ, ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າພະນັກງານໝົດທຸກຄົນປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານດີ.
6. ການສົ່ງເສີມກິດຈະກຳງານຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຕ່າງໆ: ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າ ຄູ-ອາຈານຈຳນວນໜຶ່ງ ຕ້ອງການເຮັດການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈອີກເພີ່ມຕື່ມ ແຕ່ວ່າ ພວກອາຈານເຫລົ່ານີ້ ມີວຽກຫຍຸ້ງຍາກຫລາຍໂພດ ໃນການສິດສອນທີ່ ຄສຄ ຫລື ທີ່ແຫ່ງອື່ນໆ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນກໍ່ຈະເປັນພາລະ ບົດບາດອັນສໍາຄັນສໍາລັບພະນັກງານຄູ-ອາຈານ ເພື່ອຈັດພົມບັນດາໝາກຜົນງານຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແລະ ໃຊ້ຜົນງານນີ້ເຂົ້າໃນການສິດສອນ.
7. ເພີ່ມທະວີການປະກອບສ່ວນບັນດາກິດຈະກຳພະນັກງານອາຈານ ຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ: ນອກເໜືອຈາກບັນດາກິດຈະກຳ ການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຕ່າງໆແລ້ວ, ຄູ-ອາຈານໃນ ຄສຄ ຄວນເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຫ້າວຫັນກວ່າເກົ່າ ເພື່ອການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ ໂດຍຜ່ານກິດຈະກຳຕ່າງໆ.

V. ພາກສະຫລຸບ:

ບົດບາດຂອງຄະນະວິຊານີ້, ກ່ອນອື່ນໝົດແມ່ນ ສົ່ງເສີມເສດຖະກິດທ່າອ່ຽງການຕະຫລາດ ໂດຍຕອບສະໜອງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ມີຄຸນນະພາບທີ່ຮຽນຈົບຈາກຄະນະວິຊານີ້. ເວົ້າສະເພາະເຈາະຈົງກວ່ານີ້, ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຊື້ແຈງອອກໃນ 3 ຈຸດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ປະການທີໜຶ່ງ, ຄະນະວິຊາເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວນສືບຕໍ່ປົກປັກຮັກສາ ລະບົບການສຶກສາທີ່ດີ ແລະ ຕອບສະໜອງໃຫ້ຜູ້ສໍາເລັດການສຶກສາ ແຕ່ລະຄົນດ້ວຍຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດສະເພາະ ທີ່ໃຊ້ການໄດ້ໃນດ້ານເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ເຂົ້າໃນສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ທຸລະກິດຕົວຈິງໃນ ສປປ ລາວ. ໃນສະຖານທີ່ຕ່າງໆ, ບັນດາຜູ້ສໍາເລັດການສຶກສາຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດອັນເຂັ້ມແຂງຂອງພວກເຂົາ.

ປະການທີສອງ, ມັນເປັນໄປໄດ້ສໍາລັບ ທີ່ຈະປູກຝັງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຜູ້ເຊິ່ງສາມາດກາຍເປັນບັນດາຜູ້ນໍາໃນຂົງເຂດວຽກງານຕ່າງໆ ໃນອະນາຄົດໃຫ້ ສປປ ລາວ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມກົມກຽວກັນລະຫວ່າງຄວາມເກັ່ງຍອດຫົວກະທິ ແລະ ຄວາມມີລະບຽບວິໄນດີ ຄວນຖືກຮັກສາມູນເຊື້ອໄວ້. ນັກສຶກສາຜູ້ໜຶ່ງຈົບຈາກ ມຊ ຫລື ຄສຄ ນັ້ນເອງ ໝາຍຄວາມວ່າເປັນຜູ້ດີເດັ່ນ ທີ່ຖືກຄັດເລືອກຜູ້ໜຶ່ງ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມສອດຄ່ອງກົມກຽວກັນລະຫວ່າງຄວາມເກັ່ງດີເດັ່ນ ແລະ ຄວາມມີລະບຽບວິໄນດີຄວນຖືກຮັກສາໄວ້. ອັນນີ້ກໍ່ສາມາດຖືກປະຕິບັດໄດ້ນອກເໜືອຈາກການສຶກສາສະເພາະເຈາະຈົງ, ລວມທັງການສຶກສາ ໃນລະບົບ ຫລື ນອກລະບົບ, ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ນອກຫ້ອງຮຽນ. ອີກປະການໜຶ່ງ, ເພາະວ່າບັນດາວິທີການຄົ້ນຄິດ ໃນແງ່ເສດຖະສາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ກໍ່ສາ



ມາດຖືກນຳໃຊ້ໃນຫລາຍໆຂົງເຂດທີ່ກວ້າງຂວາງກວ່າ, ການຝຶກອົບຮົມຂອງການນຳໃຊ້ແບບບໍ່ແຂງກະດ້າງຂອງຄວາມຮູ້ວິຊາສະເພາະ ເຂົ້າໃນສະພາບການຕົວຈິງຄວນຖືກສະແຫວງຫາໃນຊັ້ນຮຽນຕ່າງໆ.

ປະການທີສາມ, ຄສຄ ນີ້ຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນານັກສຶກສາຜູ້ໜຶ່ງ ໂດຍຜ່ານການສຶກສາ, ການຄາດວ່າຈະມີລາຍຮັບສູງໃນອະນາຄົດ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບັນດາຜູ້ສຳເລັດການສຶກສາຈາກ ຄສຄ ນີ້ຈະສະໜອງໃຫ້ເກີດມີ ອິດທິພົນອັນນິຍົມຊົມຊອບໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຄົນອື່ນໆ, ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ ແລະ ສັງຄົມ ໂດຍຜ່ານການຖ່າຍໂອນເຕັກໂນໂລຊີ, ເພື່ອວ່າ ຄສຄ ຈະຕອບສະໜອງໃຫ້ການບໍລິການບໍ່ພຽງແຕ່ບຸກຄົນເອກະຊົນ ແຕ່ຍັງມອບໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາສັງຄົມອີກເຊັ່ນດຽວກັນ. ບັນດາພະນັກງານຄູ-ອາຈານ ໃນຄະນະວິຊານີ້ກໍ່ຍິ່ງຄວນຈະປະກອບສ່ວນໂດຍກົງຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນ ສປປ ລາວ.

ໃນປັດຈຸບັນ, ຄສຄ ຍັງບໍ່ທັນມີສະເຖຍລະພາບເທື່ອ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານໄດ້ດີຕາມເສັ້ນທາງເດີນ. ຕໍ່ຈາກນີ້ໄປຫລາຍປີໃນອະນາຄົດ, ຄສຄ ຈະມີຄູ-ອາຈານຜູ້ມີຄຸນນະວຸດທິ ຫລາຍກວ່າເກົ່າ ໃນສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້ ເພາະວ່າອາຈານຈຳນວນໜຶ່ງຈະກັບຄືນຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການປະຕິບັດພາລະໜ້າທີ່ວຽກງານຂອງບັນດາຜູ້ສຳເລັດການສຶກສາ ຈະຖືກເພີ່ມພູນຄູນສ້າງ ໃນຫລາຍໆຂະແໜງການທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ. ເສັ້ນທາງຮ່ອມນີ້ ຄົງຈະໄດ້ຖືກຂະຫຍາຍຕົວນັບມື້ນັບກວ້າງອອກ ແລະ ເສັ້ນທາງຫລວງຕໍ່ໜ້າ ອາດຈະມອງເຫັນໄດ້ໃນໄລຍະທາງໜຶ່ງນີ້.